

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: postmottak@bld.dep.no

Deres ref.:
13/4343

Dok. nr.: 195999

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no

20.04.2015

Høring - FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 5.3.2015 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt foreningens Menneskerettighetsutvalg. Utvalget består av Mette Yvonne Larsen (leder), Kjell M. Brygffeld, Thomas Horn, Mette Loe, Else Leona McClimans, Cecilie Schjativet og Arne Gunnar Aas.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Sakens bakgrunn

Advokatforeningen takker for muligheten til å komme med innspill til statens rapport til FN-komiteen for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne før den ferdigstilles (CPRD-komiteén) og sendes FN innen komiteens frist den 3. juli 2015.

3. Generelle kommentarer

Advokatforeningen er forbauset over at statens rapport i liten grad inneholder en beskrivelse av sentral lovgivning som er viktig for gjennomføring av rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Rapporten viser i liten grad til tiltak og ordninger hjemlet i lov eller forskrifter. Dette synes vi er uheldig, ettersom vi opplever at Norge har en del gode ordninger som kan være verdt å promotere internasjonalt. Mange av disse ordningene er gode og fortjener omtale i statens rapport, selv om ordningene ikke nødvendigvis er omfattende nok, eller praksis omkring regelverket ikke alltid er godt nok. Rapporten inneholder få beskrivelser av iverksatte tiltak og lite tallmateriale.

Det er lite leservennlig at utredninger og andre dokumenter som statens rapportutkast viser til, ikke er inntatt i fotnoter i slutten av rapporten, slik at det fremgår hva de ulike beskrivelsene er grunnet i. Etter vårt syn burde statens rapport på hver artikkel inneholdt en kort oversikt over lovverket tilknyttet hver artikkel, iverksatte tiltak, samt en vurdering av praktiseringen av det beskrevne lovverket og tiltakene.

Videre er ulike generelle deskriptive beskrivelser inntatt, som etter vår oppfatning ikke er spesielt relevante for funksjonshemmedes situasjon i Norge i dag. Den informasjon som inntas i rapporten, bør i størst mulig grad presisere i hvilken grad de sikrer at grunnleggende menneskerettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne ivaretas, samt tallfeste informasjonen som er gitt.

Advokatforeningen ber om at statsrapporten klargjør hvorfor CRPD ikke er inkorporert i norsk rett, eventuelt om den planlegges inkorporert, og i såfall i hvilken lov. Dette for å sikre konvensjonens gjennomslagskraft i norsk rett, og skape bevissthet omkring konvensjonen som en rettskilde i norsk rett.

Advokatforeningen støtter arbeidet med utredningen om konsekvenser ved en eventuell norsk tilslutning til den valgfrie protokollen om individuell klagerett til CPRD som foretas av professor Kjetil M. Larsen ved UiO Norsk senter for menneskerettigheter, og forutsetter at standpunkt til en fremtidig signering og ratifisering av tilleggsprotokoll om individuell klagerett vil vurderes.

4. Merknader til enkeltartikler i konvensjonen

Advokatforeningen er opptatt av å styrke svake gruppers behov for rettshjelp. En særlig utfordring er i hvilken grad rettshjelploven bidrar til å sikre mennesker med nedsatt

funksjonsevne effektiv tilgang til rettssystemet i henhold til konvensjonens artikkel 13. Rettshjelploven er pt ikke beskrevet i statens rapport.

Advokatforeningen savner en videre en nærmere begrunnelse for anførselen i rapporten om at statens tolkningserklæring vedrørende konvensjonens artikler 12, 14 og 25 er i overensstemmelse med en utbredt forståelse blant konvensjonens statsparter.

Vi savner en begrunnelse for dette standpunktet i lys av CPRD-komiteens General Comment No 1 om artikkel 12 – likhet for loven.

Når det gjelder konvensjonens artikkel 14 om frihet og personlig sikkerhet, etterlyses en vurdering i rapporten av hvordan staten ser på Statement on article 14 of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, publisert i september 2014 på <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=15183&LangID=E#sthash.daInFv6p.dpuf>.

Når det gjelder konvensjonens artikkel 14, inneholder rapporten kun en deskriptiv beskrivelse av vilkårene for bruk av tvang i psykisk helsevern, og gir ingen vurdering av praksis eller statistikk på området. Den sentrale utfordringen i forhold til artikkel 14 er å beskrive de ulike tiltakene som gjennomføres for å redusere bruken av tvang og makt. Vi savner spesielt en gjennomgang av praksis knyttet til de ulike sidene av tvangsbruk ovenfor mennesker med nedsatt funksjonsevne. Spesielt gjelder dette på området for tvungen psykisk helsevern hvor Helsedirektoratet har omfattende tallmateriale både om bruk av tvang og om tvangsmidler. Dette tallmaterialet bør fremgå i statens rapport.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær